

eul_wid: vjk-ah

Ἱππιατρικὰ τὰ ἀνώνυμα · Hippiatric Compilation Anonymous

Fragments of Anatolius

Ἀποσπάσματα Ἀνατολίου

Period: Ὀψιμαρχαία Late Antique

Dialect: Κοινή Koine

Domain: Ἱατρική Medicine

Format: Πραγματεία Treatise

- ¹ Ἀρετῆς ἵππου πρόγνωσις ἐκ πώλου υ . Ἡ τοῦ ἵππου ἀρετὴ ἐκ πρώτης ὑποφαίνεται τῆς ἡλικίας— παρατηρητέον οὖν καὶ παρακολουθητέον αὐτοῦ τῇ φύσει ὄντος ἔτι πώλου—ὅταν σπουδάζῃ τῶν συννόμων πώλων τὰ πρῶτα φέρεσθαι. ἀμιλλῶνται γὰρ πρὸς ἀλλήλους καὶ διασκιρτῶσι καὶ ἐπὶ τὸ ὕδωρ προτρέχουσι προεμβαίνοντες καὶ μὴ ἀναμένοντες τὰς μητέρας ὑπο δειλίας τῆς περὶ τὸ ὕδωρ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ σκιᾶς. Ἱππου ὀχευτοῦ ἔκλεξις καὶ χρόνος τῆς ὀχείας ς . ^[5]
- ² Ὁ πρὸς τὴν ὀχείαν ἵππος ἐπιτηδεῖος ἔστω ἐπίδειξιν τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς ποιησάμενος, νικητὴς πολέμων καὶ ἀγώνων καὶ τῶν λοιπῶν ἀμιλλῶν, τὸ δὲ εἶδος οἷον προειρήκαμε ν. πενταέτης δ' οὗτος εἰς ὀχείαν παραλαμβανέσθω καὶ παυέσθω τῆς παιδοποιίας εἰς δεκαπέντε ἐτῶν. ἔστωσαν δὲ καὶ αἱ φορβάδες τῶν αὐτῶν ἐτῶν. ἢ οὖν θήλεια ἵππος ἰσχυρότερα ἔστω, ἵνα πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τοῦ σπέρματος ἐπιτηδαιοτέρα ᾖ, οὐ πιλουμένων τῇ παχύτητι τῶν σπερματικῶν ἀγγείων οὐδὲ πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ συλληφθέντος στενοχωρουμένου τοῦ πνεύματος. τοὺς δὲ ἄρρενας πρὸ διμήνου τῶν θηλειῶν χωριστέον, προδιαιτητέον δὲ πυροῖς καὶ ὀρόβοις ἐπ' ὀλίγον πεφωσμένοις καὶ σεμιδάλει ὕδατι δεδευμένη. σαρκοῦνται γὰρ τούτοις καὶ σφοδρότεροι πρὸς τὴν ὀχείαν γίνονται. καιρὸς δὲ ὁ τῆς ὀχείας ὁ ἀπὸ τῆς ἐννάτης καὶ εἰκοστῆς Ἀπριλλίου * * * [ἐὰν καὶ τὸ ἔτος], ἵνα ὁ τοκετὸς γένηται περὶ τὴν εὐκαιροτάτην ὥραν τὴν ἔχουσαν χλόην. ^[10]
- ³ κύει μὲν γὰρ ἐν ἰα' μηνί, τῷ <δ> δωδεκάτῳ τίκεται. ἀκατάμακτον δὲ καὶ ῥυπῶσαν τὴν ἵππον παραστατέον, ἐπὶ τὰς τοιαύτας γὰρ θάττον ἵεται ὁ ἵππος. τινὲς δὲ ταῖς οἰκείαις χαίταις κοσμοῦσιν αὐτὰς προστιθέντες παρήϊά τε καὶ <περιαυχένια καὶ> τὸν λοιπὸν ἵππων κόσμον, τό τε χρῶμα στιλβοῦντες οὐ ταῖς ψήξεσι μόνον, ἀλλὰ καὶ χρώματος ἐντρίψει ἐπικοσμοῦσιν αὐτάς. ἄλλοι ζωγραφήσαντες ἵππους εὐειδεστάτους περὶ τὸν καιρὸν τῆς ὀχείας ταῖς φορβάσιν ἐπιδεικνύουσι πιστεύοντες ἀποτεχθήσεσθαι τ <οι> οὗτους, οἷουσπερ ἡ εἰκὼν φέρει, ἄλλοι δὲ βιβάζοντες ἵππον ἕτερον ἰστώσιν εὐπρεπῇ ἀντικρύ, τὸ πρόσωπον κεκαλυμμένον, ἵν' ἐκείνου τὸ κάλλος εἰς τὴν ἰδέαν ἐκτυπωθῇ τοῦ τεχνησομένου. —εἰδέναι δὲ χρή, ὥς <ὁ> εὐγενὴς ἵππος οὔτε μητρὶ μίγνυται οὔτε ἀδελφῇ. θήλειαν δὲ ἡ φορβάς συλλαμβάνει, ἐὰν πρὸς δύοσιν ὀχευομένη βλέπῃ, ἄρσεν δὲ πρὸς ἀνατολὴν ν. ^[15]
- ⁴ ὅταν δ' ἀναβιβάζεται ἐπὶ τὴν ἵππον ὁ ἄρσην, κειρέσθω αὐτῆς τῶν οὐραίων τριχῶν τὸ λάσιον τὸ περὶ τὰ αἰδοῖα. εἰ δ' ἀπείργοιεν ἢ ἀφηνιάζοιεν πρὸς τὴν συνουσίαν, οἷς ἐπὶ τῶν βοῶν προεῖρηται χρηστέον. ἐὰν δὲ μὴδ' οὕτως προσήται τὸν ἵππον ἡ θήλεια, νίτρον καὶ ὀρνίθων τῶν μικρῶν κόπρον σὺν ῥητίνῃ [καὶ] τερεβινθ <ίν> ἢ μικτέον <καὶ τὰ μόρια τῆς ἵππου

ἐπιχριστέον> ἢ σκίλλη μόνον. ἐπὰν δ' ἅπαξ ὀχευθεῖσα μὴ προσήται, ὑπερθετέον ἡμέρας * καὶ
πάλιν αὐταῖς τοὺς ἵππους ἐπαφετέον. ἐὰν δὲ μὴδ' ὥς ἀνέχωνται, χωριστέον αὐτάς, πιστεύοντας
ἤδη ἐγκύμονας εἶναι. Κυουσῶν ἵππων ἐπιμέλει α. ^[10]

- 5 Ὅταν δὲ πληρωθῶσι, προνοητέον ὕδασι τοῖς συνήθεσιν αὐτάς ποτίζειν καὶ τὴν ὁρμὴν ἐπέχειν
τῶν ἐκδρομῶν καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλας διατρίψεως. πρὸ παντὸς δὲ ἀπὸ ψύχους καὶ ἀνέμου
φυλακτέον αὐτάς καὶ ταρίχου ὁπτοῦ ὀσφρήσεως καὶ σβεσθέντων λύχνων, ταῦτα γὰρ ἐκτρώσαι
ποιεῖ. ἐγγυματιστέον οὖν αὐτάς πολυπόδιον μεθ' ὕδατος, ἐὰν δὲ ἐπιλίπη νομή, εἰσαχθῆναι
αὐταῖς παράβλητρον ζειᾶς κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς κατὰ τὴν νομὴν ἐνδεΐας καὶ χόρτον. τὰ μὲν
〈οὖν〉 ἄλλα τετράποδα κατακεείμενα τίκτει, διὸ καὶ πλάγια προέρχεται τὰ ἔμβρυα, ἡ δὲ ἵππος
ὀρθή. ^[5]
- 6 καὶ ἵππον μὲν διαλιποῦσα τίκτει, ἡμίονον δὲ συνεχῶς. γαλουχεῖ δὲ ἡμίονον μὲν οὐ πλεῖον εἰς
ἕξ μῆνας, ἵππον δὲ εἰς διετίαν. ὅτε δὲ τέκη, τὸ χόριον εὐθὺ κατεσθίει καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου
λεγόμενον ἵππομανέ ς. εἰδέναι δὲ χρή, ὅτι μετὰ τὸ τεχθῆναι ἡμίονον ἐὰν ἵππος τεχθῇ, κἂν
εὐγενὴς ᾖ, βραδὺς καὶ νωθὴς καὶ ὀνώδης γίνεται. Πώλων ἀπὸ γέννας ἐπιμέλει α. ^[5]
- 7 Πρῶτον μὲν 〈τοῖνυν〉 οὐ χρή προσάγειν χεῖρα τοῖς γεννήμασιν οὐδὲ τῆς μητρὸς ἀποσπᾶν,
φιλοστοργότατον γὰρ τὸ ζῶον. θέρμης δὲ προνοεῖσθαι δεῖ καὶ εὐρυχωρίας καὶ 〈τοῦ〉 μὴ
καταπατεῖσθαι τὰ γεννήματα, τῶν δὲ τεκουσῶν ἐπιμελεῖσθαι ἡρεμαίαις ταῖς πορείαις καὶ τῇ
τοῦ χόρτου παραθέσει καὶ κριθῆς βεβρεγμένης Μηδικῆς τε καὶ ζειᾶς καὶ τῶν ὅσα τοιαῦτα, καὶ
τὸ δεύτερον τῆς ἡμέρας ποτόν. τὸ δ' ἵπποστάσιον μάλιστα ἐν χειμῶνι μὲν ἀλεεινὸν ἔστω,
ἀναψύχον δὲ θέρους. αἱ δὲ φάτναι ἐφ' ὕψηλοῦ τετάχθωσαν, αὐταὶ δὲ ἀνηρτήσθωσαν ταῖς
ἐπιφατνιδίοις φορβειαῖς, ὅπως ἀνέχουσαι λαμβάνωσι τὴν τροφήν. 〈παρα〉 τηρητέον δὲ τοῦτο
ἐπὶ τῶν πώλων μάλιστα, ὑψαύχενες γὰρ οὕτως εἶναι ἐθιοῦνται. ἡμερῶν δὲ γενομένων
δεκαπέντε εἰς ὕλας προακτέον, ἵνα μὴ αἱ ὀπλα συγκαῶσι τῇ κόπρῳ ἀπαλαὶ ὑπάρχουσαι, δείλης
δὲ πάλιν εἰς τὸν σταῦλον εἰσακτέον. ^[10]
- 8 μετὰ δὲ δύο μῆνάς που καὶ τρεῖς γυμναστέον τὴν ἵππον, ἵν' αὐτῆς τε τὸ γάλα κρεῖττον γένηται
καὶ ὁ πῶλος ἀκολουθῶν ἐγγυμνάσῃται τοῖς δρόμοις. ἑξαμηνιαίοις δὲ γενομένοις τοῖς πῶλοις
κριθῆς παραβλητέον βεβρεγμένης καὶ πτισάνης. οὐ χωριστέον 〈δὲ〉 τοῦ γάλακτος πρὸ
διετίας αὐτοῦς. φυλακτέον δὲ ἀκριβῶς 〈μὴ〉 ὀχεύεσθαι τὰς γαλουχούσας, ἵνα μὴ τὸ γάλα
αὐτῶν διαφθαρή. ἀναπαυέσθωσαν δὲ διετίαν ἢ τό γε ἐλάχιστον ἐνιαυτόν. οὕτω γὰρ καὶ τοὺς
πῶλους εὖ τροφήσουσι καὶ αὐταὶ πολύγονοι καὶ πολυχρόνιοι ἔσονται. Πότε δαμασθῆναι δεῖ
τοὺς ἵππους καὶ πῶ ς ; Εἰς δὲ τὴν χειροθήειαν ἀνακτέον τοὺς πῶλους καὶ δαμαστέον μὴ
ἐλάττονας μηνῶν δεκαεπτὰ ἢ δεκαοκτὼ προχλοασθέντας καὶ κεκαθαρμένους. ^[10]
- 9 καθαίρονται δὲ ἐρεβίνθοις καὶ ὀρόβοις διὰ τὸ θερμὸν τῆς φύσεως. ταῖς μέντοι τρίψεσι ταῖς
καθημεριναῖς καὶ τοῖς λουτροῖς οὐχ ἥττον ἀνθρώπων χαίρουσιν ἵπποι. εὐτρίχοι δὲ γίνονται τὰς
χαίτας καὶ τὰς οὐράς οἶνελαίῳ ἐπιβρεχόμενοι. Ἴππου ἀγαθοῦ δοκιμασί α. ^[5]
- 10 Ἴππον 〈οὖν〉 φαμεν ἀγαθὸν τὸν τὸ εἶδος ὀρθιον καὶ διηρθρωμένον ἔχοντα, ὑψαύχενον,
ἐπίγρυπον, λευκοειδῆ, ἄπληκτον, κελεύσματι μόνῳ καὶ λόγῳ ἠνιοχούμενον, κεφαλὴν μικρὰν
ἔχοντα καὶ διηρθρωμένην, μέτωπον ὁμαλόν, ὠτία ὀρθὰ καὶ προϊσταμένα, γλῶσσαν μικρὰν καὶ
λεπτὴν, πρόσωπον σιμόν, τράχηλον ἀπαλὸν καὶ μεγαλοπερίοχον, χαίτην ἀπαλότριχα, βαθεῖαν,
οὐλοτέραν εἰς τὰ δεξιὰ νεύουσιν, στήθος εὐρύ, πλῆρες καὶ μεμυωμένον, ὠμοπλάτας μεγάλας,
διατετυπωμένας, βραχίονας ὀρθοῦς, διηρθρωμένους, πλευράς κεκυρτωμένας, κοιλίαν εὐογκον
(τινὲς δὲ φασὶ συμπεπιεσμένην καὶ ταῖς λαγόσι συνεσταλμένην), διδύμους μικροὺς
ἰσομεγέθεις, ἰσχία πεπληρωμένα πλάτος ἔχοντα διπλοῦν, ῥάχιν ἐγκαθημένην, διπλὴν, ὁμαλὴν,
οὐρὰν εὐμήκη, ἔνουλون, κνήμας καὶ σκέλη ὀρθὰ καὶ μάλα ὑγρά, εἰς τὸ ἐντὸς μέρος

ἐπεστραμμένα, γόνατα μικρά, στρογγύλα καὶ στερεά, μηροὺς μεμυωμένους, ὄνυχας στερεοὺς καὶ στεφάνην μὴ προπετῇ, κύλिका μικρόν. ὄρθιον ὅλῳ τῷ σώματι, εὐμεγέθη, διηρθρωμένον, μέγεθος ἱκανόν, τὰς δι' ὅλου τοῦ σώματος φλέβας εὐσήμους καὶ ἐπηρμένας, χροιάν δὲ φοινικοῦν ἢ μέλανα, ἐστάναι μὴ ἀνεχόμενον, ἀλλὰ τὴν γῆν κροτοῦντα καὶ θέειν ἐπιθυμοῦντα, ψυχὴν ἀκατάπληκτον ἔχοντα, ὡς κτύπους τῶν ἐξαπίνης ζῶων ἐπιγινομένων ἢ τινων ἄλλων ἀήθων θεαμάτων μὴ ἐκταράττεσθαι, ἔμφρονα δὲ καὶ τόλμη ὑπείκοντα, φιλόπρωτον, συνεξεριστικόν, ποταμοὺς καὶ τάφρους εὐσκόπως διερχόμενον. ^[5]

- ¹² Ἴππου σκολιοῦ δοκιμασί α . Τὸν δὲ σκολιὸν πολύν, εἰκῇ [σαρκίον] συμπεφορημένον, κρατεράυχενά, βραχυτράχηλον, σιμοπρόσωπον, μελάγχρουν, λευκόμματον, ὕφαιμον, ὡσὶ λάσιον, κωφόν, μετὰ κέντρων [νυττόμενον] μόλις ὑπείκοντα.